

СТЕНОГРАМА

засідання Комітету з питань освіти, науки та інновацій

08 грудня 2021 року

Веде засідання голова Комітету БАБАК С.В.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги! Доброго дня! Розпочинаємо засідання Комітету. Сьогодні в порядку денному дев'ять питань.

Перше. Проект Закону про внесення змін до деяких законів України щодо стимулювання діяльності у сфері трансферу технологій.

Друге. Проект Закону про особливості регулювання підприємницької діяльності окремих видів юридичних осіб та їх об'єднань у перехідний період.

Третє. Проект Закону про внесення змін до Закону України "Про громадянство України" щодо підстав і порядку набуття та припинення громадянства України.

Четверте. Проект Закону про запобігання та протидію загрозам національній безпеці України у сфері громадянства.

П'яте. Проект Закону про статус ветеранів та членів сімей загиблих (померлих) Захисників України та ветеранів.

Шосте. Проект Закону про статус осіб, які сприяли захисту Батьківщини, та осіб, постраждалих внаслідок збройних конфліктів.

Сьоме. Про внесення змін до Постанови Верховної Ради України "Про встановлення іменних стипендій Верховної Ради України вищих навчальних закладів" щодо зміни розміру іменних стипендій та уточнення окремих положень.

Восьме. Про внесення змін до Постанови Верховної Ради України "Про заснування соціальних стипендій Верховної Ради України для студентів вищих навчальних закладів з числа дітей-сиріт та дітей з малозабезпечених сімей" щодо уточнення деяких положень.

І дев'яте – "Різне".

Шановні колеги, чи є в когось доповнення, зауваження до порядку денного? Якщо немає, то прошу проголосувати.

Хто – за?

ЛУКАШЕВ О.А. Лукашев – підтримую.

ВОРОНОВ В.А. Воронов – за. Дуже погано чути вас. Дуже погано чути.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, колеги. Рішення прийнято.

Володимир, так краще чути?

ВОРОНОВ В.А. Ні, зовсім не чути.

ГОЛОВУЮЧИЙ. У нас на максимумі все стоїть, тому я думаю, що це...

ЛУКАШЕВ О.А. Мені чудово чути.

_____. Нормально чути. Нормально.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Володимир, це щось у тебе, перевір, будь ласка, в налаштуваннях.

ВОРОНОВ В.А. Сейчас настрою, может быть это, что-то у меня, извините, пожалуйста.

_____. Тебя слышно хорошо.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Спасибо. Отже, колеги, є пропозиція розпочати з питань номер 5 і номер 6, тому що доповідачем є Сергій Валерійович Колебошин, я знаю, що у нього через 20 хвилин велике включення з величезною аудиторією. Тому, якщо не заперечуєте, почнемо з п'ятого питання.

Сергій Валерійович, питання п'яте – проект Закону про статус ветеранів та членів сімей загиблих (померлих) Захисників України та ветеранів (реєстраційний номер 3407). Сергій Валерійович, будь ласка.

КОЛЕБОШИН С.В. Дякую, Сергій Віталійович. Дякую, колеги, за розуміння.

Цей законопроект було ініційовано народною депутаткою Лесею Василенко. Головним комітетом є не наш, а Комітет з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів.

Законопроектом пропонується досить широкий спектр додаткових соціальних благ і витрат державного бюджету і бюджетів усіх рівнів для ветеранів,

включаючи житлові, медичні та інші. Суму додаткового навантаження на бюджет автори законопроекту оцінюють у 86 мільярдів гривень, у той час, як Мінсоцполітики оцінює більше ніж удвічі більше, тобто в 180 мільярдів гривень. При цьому до законопроекту додано фінансово-економічне обґрунтування у вигляді розкриття сум необхідних витрат, але жодним чином не взято необхідні бюджетні доходи. Тобто де взяти ці доходи, там не вказується.

В рамках відання нашого комітету йдеться про компенсацію вартості навчання у державних та приватних вищих навчальних закладах за відповідним рівнем професійної (професійно-технічної), фахової передвищої або вищої освіти, права на профорієнтацію та часткову оплату послуг з перекваліфікації або підвищення кваліфікації тощо.

Хочу зауважити, що профільне міністерство наше Міністерство освіти і Мінсоцполітики, Міноборони, Мінфін, Уповноважений Верховної Ради України з прав людини даний законопроект не підтримують. Мін'юст пропонує законопроект доопрацювати. Висловила зауваження також Національна академія педнаук.

До речі, МОН зауважує, що чинною статтею 44-1 Закону вже передбачено забезпечення державної цільової підтримки для здобуття професійної (професійно-технічної) освіти. Також незрозуміло, яким чином мають отримувати частково компенсацію за ненавчання, скажімо так. Це може призвести до хибної практики, коли люди будуть свідомо не вступати.

Чимало юридичних зауважень висловила і Національна академія педнаук.

Головний комітет вже розглянув цей законопроект. Але в сфері відання нашого комітету є пропозиція направити цей законопроект... рекомендувати цей законопроект доопрацювати. Звичайно, що головний комітет нехай визначається.

Дякую, колеги, доповідь закінчив.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Сергій Валерійович.

Колеги, чи є в когось доповнення, зауваження по цьому законопроекту?

_____. Ми законопроект розглянули детально на підкомітеті, з членами підкомітету якраз обговорили всі ось ці моменти, які сказав Сергій Валерійович, і тому є пропозиція далі голосувати відповідно за пропозицію підкомітету.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Колеги, чи є ще доповнення, зауваження, думки? Да, пане Ростиславе, будь ласка.

ПАВЛЕНКО Р.М. Дякую.

Я просто хотів запропонувати. Це зрозуміло. Позиція, яка була на підкомітеті, також зрозуміла. Єдине, що можу рекомендувати в першому читанні його підтримати, тому що всі ці зауваження можна було би врахувати під час обговорення, а тема важлива для того, щоб про неї говорити в залі, а не про багато інших тем, про які йдеться. Тому запропонував би ще такий проект рішення комітету – підтримати за основу. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, пане Ростиславе. На щастя чи на жаль, не ми головні, тому віддамо в Комітет соціальної політики, нехай вони дивляться і приймають рішення. Але через те, що є зауваження профільних наших міністерств, давайте спершу поставимо на голосування пропозицію Сергія Валерійовича, а саме рекомендувати Верховній Раді України проект закону України за результатами його розгляду в першому читанні направити суб'єкту права законодавчої ініціативи на доопрацювання. І рішення комітету – надіслати до Комітету з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів.

Хто – за, прошу проголосувати. Дякую. Хто – утримався? Пане Ростиславе. Бачу, дякую. Рішення прийнято.

Колеги, переходимо до наступного питання порядку денного. Пункт шостий – проект Закону про статус осіб, які сприяли захисту Батьківщини, та осіб, постраждалих внаслідок збройних конфліктів (реєстраційний номер 3408).

Доповідачем мала би бути знову Леся Василенко, але доповідати буде Колебошин Сергій Валерійович. Сергій Валерійович, будь ласка.

КОЛЕБОШИН С.В. Дякую, колеги.

Цей законопроект, він досить схожий за ідеологією на попередній законопроект, також ініційований Василенко Лесею. Головним комітетом тут також є Комітет з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів.

Законопроектом насамперед пропонується фактично те саме, що і спорідненим законопроектом 3407: широкий спектр додаткових соціальних благ і витрат з держбюджету, бюджетів усіх рівнів для осіб, які, не будучи комбатантами,

сприяли захисту Батьківщини, та осіб, постраждалих внаслідок збройних конфліктів, включаючи житлові, медичні та інші. Тобто категорії трохи інші, ніж в 3407. А перелік додаткових пільг фактично той самий.

Так само, як і в попередньому законопроекті, не вказані джерела надходження щодо цих пільг. І відповідно за розрахунками і Мінсоцполітики, в першу чергу, яке є профільним по цьому законопроекті, це більше сотні мільярдів гривень.

В рамках предмету відання нашого комітету пропонується передбачити право на отримання особливої грошової компенсації у розмірі 100 відсотків вартості навчання за договором про підготовку здобувачів освіти за одним з рівнів професійно (професійно-технічної), фахової передвищої або вищої освіти. Компенсацію може отримати особа, яка не скористалася правом на здобуття безоплатної освіти.

З моєї точки зору, це дуже хибна практика, яка буде призводити до того, що людина буде для того, щоби отримати кошти, зацікавлена в тому, щоби не вступити до вишу або закладу фахової передвищої чи професійно-технічної освіти і отримати якусь грошову компенсацію.

Мінекономіки, Мінсоцполітики, Мінфін законопроект не підтримують.

Міністерство освіти і науки і Національна академія педнаук також висловила низку своїх зауважень. Міністерство вважає відповідно, що цей законопроект може бути доопрацьований в сфері відання нашого комітету і нашої сфери.

Відповідно так само, як у випадку законопроекту 3407, розуміючи необхідність покращення життя усіх, хто сприяє, сприяв захисту України або постраждалим внаслідок збройних конфліктів, це, беззаперечно, треба підтримувати. Тим не менше, все ж таки треба доопрацювати цей законопроект, оскільки зараз він каже, що треба робити, а як це робити жодним чином не каже. Тим більше, що в сфері відання нашого комітету особисто у мене виникають питання щодо доцільності тих рішень, які пропонуються, я це вже озвучував. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Сергій Валерійович.

Колеги, чи є в когось пропозиції, зауваження, думки? Якщо ні, то ставлю на голосування пропозицію Сергія Валерійовича рекомендувати Верховній Раді

України проект закону (реєстраційний номер 3408) за результатами його розгляду в першому читанні, направити суб'єкту права законодавчої ініціативи на доопрацювання. Рішення комітету: надіслати до Комітету з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів.

Хто – за, прошу проголосувати.

ВОРОНОВ В.А. Я підтримую. Воронов – підтримую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Хто – утримався? Пане Ростиславе. Бачу. Пан Ростислав – утримався. Інші – за.

Дякую, колеги. Рішення прийнято.

КОЛЕБОШИН С.В. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Сергій Валерійович, я вас прошу, якщо буде можливість, не відключайтеся від комітету.

КОЛЕБОШИН С.В. Добре. Да, якщо необхідно буде для кворуму, я буду намагатися обов'язково голосувати. Дякую, колеги.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую щиро, Сергій Валерійович.

Переходимо до наступного питання порядку денного. Повертаємося, точніше, до першого питання. Проект Закону про внесення змін до деяких законів України щодо стимулювання діяльності у сфері трансферу технологій (реєстраційний номер 4623).

Доповідачем має бути і є представник уряду, в даному випадку від Міністерства освіти і науки з нами Шкуратов Олексій Іванович – заступник міністра. Пане Олексію, будь ласка, вам слово.

ШКУРАТОВ О.І. Дякую. Доброго дня, шановні колеги! Міністерством освіти і науки України розроблено проект Закону України про внесення змін до деяких законів України щодо стимулювання діяльності у сфері трансферу технологій. Підставою для розроблення є виконання кроків Плану пріоритетних дій уряду, і так само виконання плану заходів щодо виконання Угоди про асоціацію між Україною з однієї сторони Європейським Союзом з іншої сторони.

Метою законопроекту є підвищення рівня впровадження результатів наукових досліджень.

Доцільність прийняття законопроекту обумовлено необхідністю активізації процесу... *(Не чути)* прав на результати ... *(Не чути)* діяльності на прибутковий товар, введення його в цивільний оборот, і отримання прибутку від його використання, зокрема, шляхом запровадження системи економічних, юридичних засобів та механізмів. Таких як: удосконалення інформаційного забезпечення трансферних технологій, визначення механізму здійснення закордонного патентування за кошти державного бюджету, встановлення процедури та порядку погодження трансферу (перереєстрації) технологій, створених або придбаних за бюджетні кошти, які передаються юридичним особам, що зареєстровані в інших країнах, або фізичним особам-іноземцям, або особам без громадянства, визначення особливостей закупівлі технологій за бюджетні кошти, запровадження субсидіювання проектів зі створення вітчизняного промислового підприємства за участю вітчизняних наукових установ або закладів вищої освіти і високотехнологічного виробництва.

МОН просить підтримати даний законопроект, який уже був розглянутий на підкомітеті з питань науки та інновацій. На жаль, підкомітетом було прийнято рішення відправити даний законопроект на доопрацювання. І основними аргументами такого рішення було те, що були висловлені зауваження, окрім Головного науково-експертного управління, на які Міністерство освіти вже дало повністю відповіді, частково враховані. Там буквально одна чи дві позиції, які у нас є принципові моменти, можна їх обговорити, якщо у вас є така ласка.

І Валерій Вікторович сказав, що надійшли до комітету Верховної Ради ще зауваження від інших зацікавлених органів та установ, зокрема Антимонопольного комітету. Ми так само опрацювали їх зауваження, враховані повністю всі зауваження Антимонопольного. Від Інституту законодавства, від Національної академії наук і від Національної академії правових наук.

Пропрацьовані детально нами вже за останній тиждень всі зауваження. Із загальної кількості зауважень, 52 зауваження, враховуючи Головне науково-експертне управління, нами враховано 29, частково – 2, не враховано – 21. Не враховані переважно Національної академії наук України, тому що основний їхній

посил був на те, що вони розуміли, що погодження трансферу технологій з уповноваженим органом, тобто з Міністерством освіти науки, вони асоціюють з наданням адміністративних послуг.

Згідно Закону "Про науку та науково-технічну діяльність", а також згідно Закону "Про наукову та науково-технічну експертизу", а також Закону "Про адміністративні послуги", дія Закону "Про адміністративні послуги" не поширюється на відносини щодо здійснення дій, пов'язаних з охороною прав з охороною прав власності на об'єкти інтелектуальної власності. А Закон "Про наукову і науково-технічну експертизу" визначає її, наукову і науково-технічну експертизу, не як адміністративну послугу, а діяльність, метою якої є дослідження, перевірка, аналіз та оцінка.

І міністерство у своїх діях щодо погодження трансферу взагалі ніяких коштів не передбачає брати з суб'єктів, які пропонують реєструвати, точніше, подавати на погодження свої технології, реєструвати свої технології. Тому повністю всі зауваження стосовно адміністративних послуг нами не враховані.

Як я вже сказав, що, опрацювавши повністю всі зауваження, ми готові в одноденний, там у дводенний термін надати все в комітет з метою доопрацювання між першим і другим читанням. В мене все, якщо є запитання...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, пане Олексію.

Іван Григорович, будь ласка.

КИРИЛЕНКО І.Г. А чому такий недосконалий закон поданий, проект закону? В чому справа?

ШКУРАТОВ О.І. В чому він недосконалий?

КИРИЛЕНКО І.Г. Ви бачите, скільки зауважень? І пропозиція комітету – відправити суб'єктам на доопрацювання. Чому так недосконалим пропрацювали над законопроектом? В чому справа?

Уряд вже подає до Верховної Ради документи, які вивірені, з візою Мін'юсту, зацікавлених міністерств і відомств, включаючи Мінфін, Мінекономіки. Дуже цікавий законопроект, дуже актуальний і надзвичайно, я ж кажу, він злободенний і так недосконалим, що ми повертаємо на доопрацювання. Чому так?

ШКУРАТОВ О.І. Дивіться, як я вже повторю, що з тих зауважень, які були подані, у нас є аргументи по тих неврахованих зауваженнях, а по тих, які враховуємо, вони були по своїй суті не предметом даного закону. І, наприклад, от умовно, по Антимонопольному комітету, він просто запропонував деякі позиції узгодити із Законом "Про державну допомогу суб'єктам господарювання". Ми просто робимо ссилку, що така-то, така-то процедура буде здійснюватися з урахуванням положень Закону "Про державну допомогу суб'єктам господарювання". Це принципова позиція. Якщо б ми цього не вказали, автоматично ця норма узгоджується, згідно законодавства України. Але вони вирішили, щоб ми конкретно прописали, що саме з таким-то законом. Тому у Науково-експертного управління не виникало питань щодо цієї норми. Ну ми вирішили врахувати, нічого страшного в цьому немає, щодо уточнення конкретної позиції.

Тобто це не говорить про те, що наш законопроект був недоопрацьований. Просто багато суб'єктів подання цих зауважень, вони просто уточнювали деякі позиції. Ми частину врахували, частину – ні.

А говорити, що проект був сирий чи недопрацьований, ну, мені здається, що проект був поданий в достатньо нормальному вигляді.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Зрозуміло, пан Олексій. Дякую. Співдоповідачем є голова підкомітету Колюх Валерій Вікторович. Будь ласка.

КОЛЮХ В.В. Шановні колеги, ніхто не сумнівається в тому, що законопроект про внесення змін до деяких законів України щодо стимулювання діяльності у сфері трансферу технологій (реєстраційний номер 4623) (поданий Кабінетом Міністрів України) актуальний і потребує нашого не лише розгляду, а й прийняття.

Проте, в тій редакції, в якій він поданий Кабінетом Міністрів України, він не узгоджується з рядом законів. І про це зауважили всі, без виключення, заінтересовані сторони (і Академія наук, і органи державної влади). Лише Міністерство цифрової трансформації України та Державна регуляторна служба України не висловили, вірніше, повністю підтримали даний законопроект. Всі інші відомства висловили серйозні зауваження.

І, шановний доповідач, я розумію, що ви вивчили ці всі зауваження, які надані нами були після засідання підкомітету, ну я не бачу можливостей їх виправити в процесі підготовки законопроекту до другого читання.

І зокрема, деякі... Ви тут посилаєтеся на те, що Закон "Про адміністративні послуги" тут ні до чого, на що звернув увагу Антимонопольний комітет. Але тут виникає інше питання. В даному проекті навіть відсутні положення щодо проведення конкурсів проектів на виділення фінансування, критерії визначення цих переможців. І за свідченням деяких... Вірніше, не за свідченням, а за висновками Академії наук, в цьому криються взагалі корупційні ризики в даному випадку. Тобто не прописано в законі, як ви будете надавати, які механізми преміювання, вірніше, не преміювання, а заохочення щодо надання ваучера, інноваційного ваучера, сертифіката і таке інше.

Я розумію, що це, можливо, все буде покладатися на МОН, швидше за все, і буде регулюватися підзаконними актами. Але все ж таки я думаю, що закон потребує доопрацювання і в частині відповідності і до законів про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні. До речі, ми можемо говорити про те, що до сих пір не запроваджені механізми підтримки, прописані в чинному Законі України "Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності України".

Мало того, урядом до цього часу не внесено до Верховної Ради України проекти законів про пріоритетні напрями науки і техніки та інноваційної діяльності, які вже в цьому році закінчуються. Тому я думаю, що цей закон варто було все ж таки доопрацювати з врахуванням і узгодженням тих законів, які є чинними, і на які, всі без виключення, сторони заінтересовані в тому, щоб у нас дійсно створились умови трансферу технологій, були доопрацьованими і були внесеними повторно на розгляд комітету і Верховної Ради. У мене все.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Валерій Вікторович.

ШКУРАТОВ О.І. Сергій Віталійович, можна запитання?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Говоріть, будь ласка.

ШКУРАТОВ О.І. Валерій Вікторович, ви говорили, що всі без виключення установи, окрім Міністерства цифрової трансформації, по узгодженню... точніше,

неузгодженню з законодавством є одні тільки висновки від Національної академії наук. Від Антимонопольного там буквально дві позиції по узгодженню. Вони просили доповнити про те, що я сказав. Ми врахували ці питання Антимонопольного, тобто там нема суперечності між нашим проектом закону і існуючим законодавством. А те, що ви говорили з приводу Закону "Про адміністративні послуги", це надавала Академія наук. І на нашу думку, це зауваження, воно недоречне, тому що воно не стосується Закону про трансфер технологій, точніше питання трансферу технологій і питання наукової і науково-технічної експертизи. Тобто враховувати зауваження Національної академії наук ми не вбачаємо, тому що воно не відповідає дійсності. І Головне науково-експертне управління не давало такого зауваження.

І жодного... Тобто нами з усіма органами (з Міністерством економіки, з Мінфіном, з Мін'юстом) даний законопроект узгоджений. Тобто неузгодження є з Національною академією, неузгодження є з Інститутом законодавства, Антимонопольним, але ми з ним не мали погоджувати. Однак, враховуючи їхні зауваження, ми вже їх доопрацювали повністю всі. Там було три невеличкі такі правочки, які надав Антимонопольний.

КОЛЮХ В.В. Як ви їх доопрацювали? Ви доопрацювати, повторно нам внесли чи що? Я не розумію, як ви доопрацювали.

ШКУРАТОВ О.І. Ні-ні-ні, мається на увазі, що ми між першим і другим читання можемо надати вам ці матеріали, щоб депутати внесли правки до...

Там, до речі, немає жодної додаткової статті. Тобто це будуть редакційні правки існуючих статей, доповнення певних положень до вже існуючих статей в проекті закону. Тобто там взагалі, по науковому там практично всі правки – це є суто редакційні, ми їх усі так само врахували, навіть до підкомітету.

ГОЛОВУЮЧИЙ. А підкомітет вважає, що його не можна виправити до другого читання. А підкомітет вважає, що його не можна виправити до другого читання.

_____. Це позиція підкомітету, да. Позиція міністерства трошки інша.

КИРИЛЕНКО І.Г. Шановні колеги, шановний доповідачу! Я хочу вас попросити. Те, що запропонував Валерій Вікторович, для того, щоб ми не опозорилися в залі, бо комітет завжди подає документ в залу, чи він від Кабінету Міністрів іде, чи від депутатів, – ми стараємося подавати найбільш максимально виважені, максимально уникнути дискусії на суперечливі теми. І в нас завжди законопроекти набирають 300 голосів і більше, тобто весь зал підтримує.

Там немає ні корупційних ризиків, там є тільки перспектива розвитку тієї чи іншої сфери по цьому напрямку. От розумієте, документи ці всі подаються депутатам. Якщо Академія наук говорить, що є корупційні ризики, це красна тряпка в залі, вибачте, за грубе слово. Закон не проте, він не пройде. Мене не переконали Національну академію наук, що там немає корупційних ризиків. Для залу – це все, це подразник такий, що зараз починається: а хто і скільки, і звідки це все?

Пропозиція: негайно відкличте, узгодьте ще раз з усіма зацікавленими сторонами і подайте досконалий документ з тим, щоб комітет, підтримуючи уряд, на засіданні пленарному, знав, що в залі буде підтримка, що документ ми подали досконалий.

_____. Ще одне зауваження. Ви ж самі пишете у висновках Міністерству освіти і науки, що ви просите у разі прийняття цього законопроекту відтермінувати набуття ним чинності, адже даний законопроект, в разі його прийняття, він буде мертвонародженим. Коштів на це в Державному бюджеті немає ні в 2022 році, дай Боже, щоб були в 2023 році.

Але спочатку треба було, можливо, погодити це й з Мінфіном, який, до речі, категорично також виступає проти прийняття цього закону, тому що немає ніяких фінансових розрахунків.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, колеги.

Чи є в когось ще думки з цього приводу?

ГЛІБКО С.В. Можна ще деякі зауваження сказати? Це від Академії правових наук, шановний головуєчий.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка. Як вас звуть?

ГЛІБКО С.В. Глібоко Сергій Васильович директор Інституту правового забезпечення інноваційного розвитку Академії правових наук.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка.

ГЛІБКО С.В. Ми давали висновок по цьому законопроекті і насамперед я хотів би звернути увагу, що наш інститут профільно займається інноваційним законодавством. І ми приймали участь і зараз ми ще приймаємо участь у робочих групах МОН щодо підготовки законопроектів.

Законопроект актуальний і важливий, але наразі зараз напрацьовуються і пройшли публічне обговорення проект Закону про підтримку та розвиток інноваційної діяльності, про наукову і науково-технічну діяльність щодо розширення функцій Національної ради з розвитку науки та проект Закону про інноваційні парки. І прийнятий і опублікований Закон "Про внесення змін до Закону "Про наукові парки". І всі ці закони наразі, якщо буде... А Закон про трансфер технологій, зміни, він розроблявся до цих проектів законів і він не узгоджується по деяким питанням. Це по-перше.

А по-друге, певні терміни, які вводяться законопроектом, що ми розглядаємо, вони перенесені в закони "Про розвиток інноваційної діяльності" та "Про наукові парки", в тому числі про основні питання трансферу технологій. А додаткові питання розглянути такі: у Законі "Про інноваційну діяльність" розглянути терміни "центр трансферних технологій", "технологічні платформи", які є основними елементами системи трансферу технологій, а також відсутнє взагалі поняття "мережа трансферних технологій", які повинні бути враховані. Тобто у нас зараз, якщо буде цей закон перед іншими законами винесений на прийняття, то буде несистемне регулювання у сфері інноваційної діяльності. Це сама головна проблема, яка піде на розбалансування інноваційної діяльності, регулювання інноваційної діяльності.

Щодо змістовного зауваження, щодо змісту окремих статей, знову ж таки у зв'язку з тим, що робочі групи МОН доопрацювали, якісно доопрацювали, повноваження і розподіл повноважень між ЦОВ (центральними органами влади) щодо врегулювання у сфері інноваційної діяльності. Знову ж таки цей законопроект, що ми розглядаємо зараз, він вступає в деякі суперечності з

розробленими законопроектами, що пройшли публічне обговорення, навіть на такому рівні, що департамент МОН наразі повноваження має схожі на МЕРТ. І це також вносить додаткові, як ви розумієте, диспропорції в регулюванні системи інноваційної діяльності.

І якщо ставити за мету цим законом врегулювати саме обіг технологій, то у нас немає заохочення всіх ВНЗ та наукових установ вступати в мережу, українську мережу, якої взагалі-то немає ще, і навіть якщо вона буде створена, немає заохочення вступати. Тобто ми не передбачаємо ніяких стимулів ні до науковців, ні до ВНЗ та наукових установ. Наприклад, ввести вимоги щодо критеріїв атестації у ВНЗ в закладі вищої освіти, до наукових установ у частині обов'язкової участі в мережах, створення підрозділів, які займаються трансфером технологій та заохочення та розподіл доходів від комерціалізації між розробниками та власниками прав на інтелектуальну власність. Це так би основні найперші елементи, які необхідні для того, щоб і система запрацювала, і учасники були заохочені. Тобто з точки зору законопроекту, він на подачу, може, був ще більш-менш актуальний, то зараз з підходом ще трьох законопроектів його необхідно узгодити з цими трьома законопроектами і разом розглянути, можливо, навіть. Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ясно. Щиро дякуємо.

Шановні колеги, є, як завжди, гарна пропозиція. По-перше, через низку зауважень, які були висловлені, і після обговорення зараз, я все ж таки поставлю пропозицію голови підкомітету на голосування.

Але до Міністерства освіти і науки у мене є пропозиція. Якщо для вас цей проект справді актуальний і швидко потрібний, справді відкличте його. Дайте нам доопрацьований, ми від комітету внесемо. Це буде набагато швидше, ніж ви будете робити знову цю процедуру через Кабінет Міністрів. А собі поставте, що це зробили ви. А ми вам просто допоможемо як народні депутати для того, щоб ви не зволікали два місяці з погодженням, якщо не заперечуєте.

Але підкомітет висловив низку зауважень, і тут я мушу погодитися з підкомітетом, що деякі речі є, які ми до другого читання, на жаль, не можемо... може, не зможемо доповнити. Тому таким чином ми просто втратимо через

канікули, я думаю, ще декілька місяців можемо втратити на розгляд в першому читанні і на спроби виправити до другого.

Тому, шановні колеги, ставлю на голосування пропозицію підкомітету законопроект (реєстраційний номер 4623) за результатами розгляду в першому читанні повернути суб'єкту законодавчої ініціативи на доопрацювання.

Співдоповідачем на пленарному засіданні пропоную все ж таки визначити голову підкомітету Валерія Вікторовича Колюха.

Хто – за, прошу проголосувати.

_____. Доброго дня, колеги. Я під'єднуюся. Я – теж за.

ВОРОНОВ В.А. Воронов – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Володя.

ППА Н.Р. Піпа – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Піпа – за.

Хто – утримався? Хто – проти? Дякую, колеги. Одноголосно. Рішення прийнято.

Переходимо до наступного пункту порядку денного. Пункт другий – проект Закону про особливості регулювання підприємницької діяльності окремих видів юридичних осіб та їх об'єднань у перехідний період (реєстраційний номер 6013) (групи народних депутатів на чолі з Русланом Олексійовичем Стефанчуком). Його зараз з нами, я розумію, немає, тому співдоповідачем є Валерій Вікторович Колюх, голова підкомітету. Валерій Вікторович, будь ласка.

КОЛЮХ В.В. Дякую. Шановні колеги, вашій увазі пропонується проект Закону "Про особливості регулювання підприємницької діяльності окремих видів юридичних осіб та їх об'єднань у перехідний період" (реєстраційний номер 6013) (автори народні депутати України Руслан Стефанчук, Кальченко, Медяник та інші). Досить велика група народних депутатів України. Я хочу зазначити наступне, що метою прийняття даного проекту є законодавче регулювання удосконалення корпоративного управління в юридичних особах, заснованих на

державній комунальній власності, підвищення інвестиційної привабливості країни і таке інше. Мова йде про те, що автори законопроекту пропонують цим законом фактично усунути неузгодженості між Господарським кодексом шляхом його визнання таким, що втратив чинність, внесенням змін до Цивільного кодексу та ряду інших чинних законів.

Стосовно предмету відання, хочу зауважити, що по цьому законопроекту наш комітет не є головним. Щодо предмету відання нашого комітету, то даним законопроектом пропонується внести зміни до Закону "Про вищу освіту", Закону "Про науку та науково-технічну діяльність" в частині управління майном, заснованим на державній комунальній власності. Проте, вивчивши всі висновки, надані заінтересованими відомствами із зауваженнями відповідно, я не буду їх всі брати до уваги, тільки скажу, в частині предмету відання нашого комітету, хотів сказати наступне. Міністерство освіти і науки влучно зробило зауваження в межах своєї компетенції, що законопроектом даним не усунуто прогалину регулювання в державних комунальних закладах фахової передвищої освіти. Іншими словами, автори фактично забули внести зміни до Закону "Про фахову передвищу освіту", і в нас виникне прогалина у сфері регулювання майна у фаховій передвищій освіті.

Тому підкомітет на своєму засіданні, власне, рекомендує направити цей законопроект на доопрацювання. Але хочу зазначити наступне, що якщо ми в змозі рекомендувати профільному... Комітету з питань економічної політики, здається, так? Так. До другого читання в порядку статті 116 Регламенту додати цю статтю додаткову, то, в принципі, його можна було б прийняти за основу. Але ми самі не можемо, ми не є головним комітетом, і ми не можемо застосувати порядок статті 116 Регламенту.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Валерій Вікторович. Іван Григорович, будь ласка.

КИРИЛЕНКО І.Г. То єсть з самого почату сказали розумну позицію: ми не базовий комітет. Я пропоную направити в базовий комітет із зауваженнями, які були висловлені на засіданні підкомітету. Ми рішень не приймаємо, ми відправляємо в базовий комітет, щоб врахували ці зауваження.

Якщо стаття, яка додається (ну, випадково випустили), вона не носить ні корупційних ризиків, вона суттєво не впливає на зміст, вона не деформує зміст, не

деформує цілісність закону, то 116 стаття у цьому випадку може бути і не застосована. Тобто випустили розробники, але воно логічно вмонтовується і воно збагачує закон, збільшує його обсяг, зміст, і наповнює, скажемо так, повним тоді, як кажуть, змістом. Правильно сказано, ну які тут корупційні ризики, що тут деформує закон, якщо ми вставимо те, що, наприклад, фахову передвищу освіту? Я думаю, що зараз з нами погодиться, що тут нема нічого, немає ніяких ризиків, що ми втручаємося занадто у зміст того, що запропоновано.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Іван Григорович.

А давайте спробуємо послухати Євгенія Миколайович Горовця, першого заступника міністра юстиції України. Я знаю, що він з нами на зв'язку. Євген Миколайович, будь ласка.

ГОРОВЕЦЬ Є.М. Доброго дня, шановні народні депутати! Мін'юст в своєму листі, який був за підписом міністра юстиції направлений до вашого комітету, висловився про підтримку законопроекту. Одночасно ми навели низку зауважень, рекомендацій, які, на нашу думку, дозволять покращити відповідний текст законопроекту.

Частково поділяю стурбованість колег, які щойно озвучували відповідні побоювання по блоку освітнього напрямку. Але я думаю, що всі причетні особи, в тому числі автори законопроекту, зможуть переконати профільний комітет піти шляхом статті 116 Регламенту Верховної Ради і дозволити при доопрацюванні тексту законопроекту до другого читання внести відповідні зміни, які покриють відповідні побоювання і унеможливлять відповідні ризики.

Тому наша позиція – підтримати відповідний законопроект, схвалити в першому читанні і вже до другого читання доопрацювати, врахувавши побажання усіх стейкхолдерів. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Євген Миколайович.

Міністерство освіти і науки, будь ласка, ваша позиція.

ШКУРАТОВ О.І. Доброго дня, ще раз, шановні колеги! Наша позиція така, що законопроект потребує доопрацювання, і зокрема щодо встановлення рівного підходу. Тобто по аналогії з закладами вищої освіти привести у відповідність

Закон "Про фахову передвищу освіту" і надати таке ж саме право як державним та комунальним закладам фахової передвищої освіти. Не буду зачитувати все, але по суті – це внести зміни до статті 65 закону України з метою встановлення єдиного підходу для набуття та розпорядження майном державних та комунальних закладів.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, пане Олексію.

Шановні колеги, ми мали коротке обговорення перед початком засідання комітету цього законопроекту. Підкомітет рекомендує його відправити на доопрацювання. А у нас з Іваном Григоровичем і Валерієм Вікторовичем в дискусії перед комітетом з'явилося рішення. Через те, що ми не є головним комітетом, є пропозиція рекомендувати народним депутатам членам головного комітету визначитись з рішенням по цьому закону, але ми їм в своєму рішенні вставляємо це зауваження. І якщо буде їх воля, нехай вони ставлять його в порядку 116 статті до другого читання, але скажуть про це під час першого читання, бо воно інакше не спрацює. Дякую.

Шановні колеги, якщо нема заперечень, то ставлю на голосування саме...

ДЖАБРАЇЛОВ Р.А. Сергію Віталійовичу, а можна доєднатися до дискусії від Академії наук?

ГОЛОВУЮЧИЙ. А ви, перепрошую, хто?

ДЖАБРАЇЛОВ Р.А. Це Руслан Джабраїлов, я представляю Державну установу "Інститут економіко-правових досліджень імені В.К. Мамутова Національної академії наук України". Якщо ви дозволите, то я б кілька слів додав би?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка.

ДЖАБРАЇЛОВ Р.А. Я присутній сьогодні замість директора Устименка Володимира Анатолійовича, він не може взяти участь через відрядження до міста Краматорськ. Мене добре чути, все гаразд?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Все добре, продовжуйте.

ДЖАБРАЇЛОВ Р.А. Я вибачаюсь, таке загальне зауваження, якщо можна, і вже щодо питань, які стосуються саме діяльності комітету, який ви очолюєте.

По-перше, я почув зараз думку шановного представника Міністерства юстиції проте, що підтримується взагалі законопроект, але, яка ситуація. Якщо ми навіть зараз порекомендуємо, щоб профільний комітет взяв би до уваги наші зауваження і надалі запускати цей законопроект по інших етапах у Верховній Раді, по суті, це все одно буде антизаконна процедура. В якому плані?

Цей законопроект є проектом регуляторного акта. Згідно Закону України "Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності" зазначений законопроект мав би бути оприлюднений для отримання думки громадськості – це перший етап, який передбачений законом.

Друге. Має бути підготовлений аналіз регуляторного впливу – це передбачено цим законом зокрема.

По-третє, регуляторний акт або, точніше, його проект, має бути у плані діяльності відповідного органу державної влади щодо його ухвалення.

На сьогодні цей законопроект, на що також звернуло увагу Головне науково-експертне управління Верховної Ради, цей законопроект не міститься у плані законопроектної діяльності Верховної Ради на поточний рік. Тобто про що тут можна казати, законопроект повністю процедурно порушує Закон України "Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності". І ми рекомендуємо, щоб нібито надалі цей законопроект проходив інші етапи, і за умовчанням комітет може сказати, з економічного розвитку, що, ну це ж все гаразд, немає жодних питань, скажемо так, можемо проігнорувати визначену законом процедуру і нібито силоміць потім ухвалити цей законопроект. Розумієте, це вже не перший раз, коли я вже є таким свідком, коли відбувається така практика. Коли нібито ми рекомендуємо, кажемо, просимо дослухатись, а чомусь потім у підсумку маємо результат, коли чомусь... Я розумію так, що ми порекомендуємо, я буду сподіватися на те, що до нашої думки прислуховуватися буде, скажемо так, головний комітет. Але є такі побоювання, що на сьогодні по суті законопроект розроблений саме із порушенням вимог чинного законодавства України. Щодо питань освіти, якщо ви дозволите, ще одне маленьке питання. Законопроект скасовує такі правові титули, як право господарського відання та

корпоративного управління. Ми з вами добре знаємо, що Закон України "Про вищу освіту" передбачає можливість закріплення за державними та комунальними закладами освіти майно на праві господарського відання. Законопроект пропонує: ні, скасовуємо це право господарського відання, передаємо, державне майно передаємо у власність закладу вищої освіти. Чому вдруг, скажемо, вирішується доля державного майна таким шляхом? Тобто по суті це позаприватизаційний механізм, який записано в цьому законопроекті, що нібито державне майно ми можемо ось так легко передати у власність закладам вищої освіти.

Потім ще така позиція. Рекомендується така форма ведення господарської діяльності, як підприємництво. Здавалося, скажемо, невелика втрата для економіки України, формально. Пропонується перетворити всі існуючі підприємства протягом 5 років на господарські товариства. От наш інститут, зокрема, провів такий аналіз, що ось буквально, скажемо, трансформувати, перетворити підприємство у товариство з обмеженою відповідальністю для державного бюджету коштуватиме 3 мільярди гривень. От банально, це за суто формально реєстраційними процедурами, які мають відбутися.

По-друге, на сьогодні, скажемо так, напевно, ви краще за мене знаєте, що виробничо-орієнтовані наукові установи, вони діють як підприємства виробничі, виробничі підприємства. Лікарні, комунальні лікарні зокрема, вони теж діють як комунальні некомерційні підприємства. І от дивіться, що відбувається. Приймається законопроект і що ми отримуємо, що завтра лікарня має бути у кожному місті вже господарським товариством, акціонерним товариством чи товариством з обмеженою відповідальністю – комерційною структурою, яка має тоді заробляти грошові кошти на мешканцях міста, на людях.

Далі. Підприємства наукові, які по суті не спрямовують свою діяльність на отримання прибутку, на комерційну діяльність, їх буде змушено займатися комерційною діяльністю. Хоча не для цього їх було засновано, скажемо так, засновником в особі Національної академії наук України. Тобто є дуже багато ризиків для економіки України в цілому, для системи вищої освіти, для сталості державного та комунального секторів економіки. Тому я дуже закликаю шановних народних депутатів, членів Комітету з питань освіти, науки та інновацій, голову комітету шановного Сергія Віталійовича підтримати нашу думку науковців та

рекомендувати все ж таки не лише повернути на доопрацювання авторам законопроекту, а також рекомендувати дотриматися тих процедур, які передбачені законодавством у сфері регуляторної діяльності. В мене все. Щиро вам дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. А от хотілося б, як рефлексію на цей виступ, послухати позицію Міністерства юстиції. Якщо можна, Євген Миколайович.

ГОРОВЕЦЬ Є.М. Знову ж таки рефлексія може бути досить тривала за обсягом, і відповідно я не знаю, чи є для цього час.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ми витримаємо.

ГОРОВЕЦЬ Є.М. Я зазначу, що законопроект певною мірою дискусійний, оскільки скасування в Господарському кодексі відповідної спільноти юристів-господарників викликає очевидну реакцію – несприйняття. Фактично цю дискусію, на нашу думку, можна продовжити при підготовці законопроекту до другого читання в тій чи іншій формі. І в цьому сенсі на даному етапі, особливо з огляду на інші законопроекти, які проходять перший фільтр до першого читання, цей законопроект є якісним і може бути схвалений парламентською залогою.

Щодо відповідних ризиків, щодо втрати майна і всього іншого, насправді, при скрупульозному вивченні законопроекту, ми таких ризиків не бачимо, принаймні в концептуальному сенсі. Ми висловлюємо певні зауваження, які дозволять зняти всі підозри щодо можливих ризиків при підготовці законопроекту до другого читання, оскільки наші зауваження достатньо легко будуть усунуті при підготовці фінального тексту законопроекту.

Щодо відповідного навантаження, то зазначу, що законопроект передбачає тривалий строк для виконання відповідних вимог, і в цьому сенсі бізнес не повинен відчувати якісь надмірні труднощі у зв'язку з його виконанням. Головна ідея законопроекту – це просто звести класифікацію юридичних осіб до стрункої системи за принципом відомим *numerous clausus* (вичерпного переліку). І головна перевага законопроекту – що він заборонить надалі реєструвати те розмаїття різних організаційно-правових форм, які дісталися Україні в спадок ще з радянського періоду. Це розмаїття, зараз це очевидно, шкодить інтересам бізнесу, шкодить інтересам власника бізнесу і зумовлює невиправдані труднощі для

держави, державних органів при розробці різних механізмів, в тому числі, наприклад, антирейдерського спрямування. Оскільки змушує нас дублювати відповідні правила, розкладаючи одні і ті ж самі норми по різних видах законопроектів. Про що я говорю в практичному сенсі? У нас є достатньо прогресивний Закон про ТОВ та ТДВ, коли держава оновила корпоративне законодавство і встановила достатньо багато прогресивних норм з точки зору захисту інтересів власників бізнесу в аспекті одної організаційно-правової форми, точніше двох – товариство з обмеженою відповідальністю і товариство з додатковою відповідальністю. Однак, понятійно ті самі проблеми мають і власники інших видів бізнесу, оформлених як організаційно-правові форми. Наприклад, класично це приватні підприємства, яких достатньо багато. І на жаль, регулювання приватних підприємств обмежується буквально однією, двома нормами, які наразі є в Господарському кодексі. Тобто фактично весь цей механізм правового захисту, він для цієї організаційно-правової форми та багатьох інших, ще більш застарілих, не працює.

Нам треба або все те, що є в Законі про товки дублювати принагідно до приватних підприємств, до орендних підприємств, КСП, які ще існують, і всіх інших. Або сказати: ми з певної дати припиняємо реєструвати ці організаційно-правові форми, тому що сутнісно вони зводяться до тієї самої фігури господарського товариства, найбільш поширеною формою його з-поміж яких є товариство з обмеженою відповідальністю. І це дозволить нам забезпечити відповідні єдині правила чіткі, зрозумілі для всіх гравців на цьому ринку, в тому числі для представників малого і мікробізнесу, які часто не можуть собі дозволити фахову юридичну підтримку своєї діяльності і покладаються на те, що апріорі дефолтно законодавець визначив правила діяльності відповідних підприємств засновниками, власниками яких вони є, найкращим оптимальним чином. Чого, насправді, ми як юристи розуміємо, наразі немає.

Тобто по багатьох організаційно-правових формах у нас дуже ретроградне регулювання, яке спізнюється на десятиліття. І нормо-проектувальна робота сама по собі – це також дуже величезна історія з точки зору витрат. Тобто коли ми міряємо витрати бізнесу, ті самі витрати ми повинні міряти...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я перепрошую, це хороші деталі. Дякую вам за пояснення, але вони не дуже стосуються нашого комітету. Коли ми розглядаємо законопроекти на перше читання, де ми не є головними, нас цікавлять дві речі.

Перше – вплив на освіту, науку та інновації, що є предметом відання нашого комітету. І друге – це здоровий глузд. В даному випадку з точки зору здорового глузду мене цікавить перше зауваження, яке висловив Руслан Аятшахович, яке стосується того, що це регуляторний акт, який повинен проходити громадське обговорення. Я не буду говорити про план законопроектних робіт, ми його досить часто, да, ми його можемо змінювати, тут так. А от те, що він повинен проходити громадське обговорення. От тут нас цікавить ваша думка з цього приводу.

ГОРОВЕЦЬ Є.М. Так зараз він і проходить громадське обговорення в цьому форматі, тобто наразі мені не відомо, щоб відповідні законопроекти перед їх внесенням проходили відповідне громадське обговорення саме в руслі відповідного закону, про яке говорив пан Руслан. Тому що логіка відповідного законопроекту, це стосується знову ж таки підзаконних актів, які мають відомчий характер, і за визначенням не мають того, скажімо так, рівня публічності, які мають законопроекти. Тобто будь-яка заінтересована особа мала можливість зараз звернутися до вашого комітету, до розробників, і донести відповідні свої побажання. Власне, ідея єдиного законодавчого органу – Верховної Ради в тому, що це найбільш широкий майданчик для дискусії. Яку ще процедуру більш прозору і публічну можна придумати? Тобто тут насправді дещо йдеться про підміну понять. В цьому сенсі ми не бачимо жодних загроз і ризиків.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Чудово. Тоді дякую, колеги, за думки.

Тоді я повернусь до своєї пропозиції, якщо ви не заперечуєте через те, що обговорення ми певне вже пройшли і є наступна пропозиція. Є пропозиція рекомендувати депутатам членам головного Комітету з питань економічної політики, з питань економічного розвитку визначитись з подальшою долею цього законопроекту. А ми, з нашого боку, в рішенні комітету всі зауваження, які нам надіслані від всіх наших стейкхолдерів, від Міністерства освіти і науки, Національної академії наук вставляємо своє рішення комітету і відправляємо своє рішення головному комітету, значить, буде сто сторінок. В чому проблема?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні колеги, ставлю на голосування цю пропозицію.

Хто – за? Прошу проголосувати.

ЛИС О.Г. Лис – підтримую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Бачу, пані Олено.

Хто – утримався або проти? Дякую.

ЛУКАШЕВ О.А. Лукашев – підтримую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, пане Олександрє.

Дякую, колеги, рішення прийнято одноголосно.

Переходимо до наступного пункту порядку денного. Пункт 3 проект Закону про внесення змін до Закону України "Про громадянство України" щодо підстав і порядку набуття та припинення громадянства України (реєстраційний номер 6368) (авторства Президента України).

Співдоповідачем є Роман Павлович. Тому, Роман Павлович, голова підкомітету, будь ласка, вам слово.

ГРИЩУК Р.П. Доброго дня, шановні колеги! Головним комітетом з опрацювання цього законопроекту є Комітет Верховної Ради з питань прав людини, деокупації та реінтеграції тимчасово окупованих територій.

У пояснювальній записці до законопроекту зазначається, що метою прийняття проекту Закону про внесення змін до Закону України "Про громадянство України" щодо підстав і порядку набуття та припинення громадянства України є актуалізація положень законодавства в сфері громадянства, зокрема підстав і порядку набуття та припинення громадянства.

Законопроект, фактично він пропонує нову редакцію Закону України про громадянство. Є висновки тільки Міністерства освіти і Національної академії наук, які в межах компетенції повідомляють про підтримку законопроекту та не мають до нього зауважень.

Ми сьогодні зранку розглянули цей законопроект на підкомітеті і вирішили прийняти за основу те, що в рамках компетенції нашого комітету. Щодо нашого комітету, там буквально декілька положень, я б зараз їх зачитав, що в цьому

законопроекті буде стосуватися із того, що стосується нас, закладів освіти, я би навіть так сказав.

По-перше, розділ II стаття 6 "Набуття громадянства України унаслідок встановлення над дитиною опіки чи піклування, влаштування дитини до закладу охорони здоров'я, закладу освіти або іншого дитячого закладу, дитячого будинку сімейного типу, чи прийомної сім'ї". Це підстави для набуття громадянства, і в статті 12 воно розширюється над двома пунктами.

Пункт 1. Це дитина, яка є особою без громадянства або іноземцем і влаштована до закладу охорони здоров'я, закладу освіти або іншого дитячого закладу, адміністрація яких виконує щодо неї функції опікуна або піклувальника, стає громадянином України з моменту влаштування в такий заклад, якщо її батьки померли, позбавлені батьківських прав, визнані безвісно відсутніми чи недієздатними, оголошені померлими, або якщо батьки дитини, розлучених з сім'єю, не знайдені. Така дитина набуває громадянства України за заявою адміністрації закладу, на яку покладено функцію опікуна щодо дитини.

Тобто такі норми в цьому президентському законопроекті, який по суті новий Закон України "Про громадянство".

Шановні колеги, є у когось пропозиції, ідеї, зауваження?

ГЕТЬМАН Є.А. Шановні колеги! Шановні народні депутати! Можна слово?

ГОЛОВУЮЧИЙ. А хто це? Бо ми...

ГЕТЬМАН Є.А. Я головний учений секретар Національної академії правових наук України. На жаль, Петришин Олександр Віталійович взяти участь у засіданні комітету не може, а ми хотіли висловити якусь свою офіційну позицію з приводу цих законопроектів.

Якщо не буде заперечень, я просто хотів би передати слово фахівцю, кандидату юридичних наук, доценту Летнянчину Любомиру Івановичу з питань, власне, громадянства. Не буде заперечень, шановні колеги?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ні, не буде, готові слухати.

ГЕТЬМАН Є.А. Дякую. Любомир Іванович, прошу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Можете для стенограми ще раз назвати прізвище, бо у нас погано було чути?

ЛЕТНЯНЧИН Л.І. Летнянчин Любомир Іванович, головний науковий співробітник Національної академії правових наук України, кандидат юридичних наук, доцент Летнянчин Любомир Іванович.

Шановні народні депутати, я не буду забирати багато часу вашого. Дійсно, законопроекти Президента України щодо громадянства є вельми важливими. Вони збурили цілу хвилю обговорень в нашому суспільстві і вже тривалий час це на порядку денному.

Але, скоріше за все, що вони цього разу матимуть всі шанси бути прийняті в парламенті, тому оскільки до нас звернувся якраз Комітет з питань освіти, науки та інновацій, то я зосереджу кілька таких моментів якраз на тому, що може цікавити ваш комітет з питань, наголошую, освіти, науки та інновацій.

Отже, шановні народні депутати, безумовно, до цього законопроекту будуть аргумент як "за", так і "проти". Причому, там багато як "за", так і "проти" цього законопроекту, тому що стосується вашого комітету. Дивіться, яка ситуація. Що ми маємо на сьогодні?

Ми на сьогодні маємо положення в Законі України "Про громадянство" стаття 9, в якій сказано, що умовами прийняття до громадянства України є шість пунктів, і передбачено спрощений порядок прийняття до громадянства України за рішенням Президента України.

Спрощений порядок прийняття до громадянства України стосується тих, прийняття до громадянства яких становить державний інтерес для України або які мають визначні заслуги перед Україною. Але в будь-якому разі на сьогодні, якщо такі особи набули громадянства України в спрощеному порядку, то пункти 3-6 статті 9 на них не поширюються. Тобто особи, які мають визначні заслуги перед Україною чи прийняття до громадянства яких становить державний інтерес для України, в будь-якому разі вони мусять протягом двох років визначитися щодо свого громадянства. Тобто або/або: або вони залишаються уже в громадянстві України, або вони вже зраджують, так би мовити, Україну і відновлюють, по суті, громадянство своєї країни.

Так от, що може бути, якщо ми реалізуємо ідею Президента України, ключову по цьому законопроекту, щодо множинного громадянства. Якщо ми, шановні народні депутати, сповнені рішучості примножувати освітньо-науковий потенціал нашої країни, то нам важливо, по-перше, не втрачати освітян, не втрачати науковців. З іншого боку, нам важливо створити умови, щоби українське громадянство було привабливим для іноземців освітян, науковців, аспірантів, докторантів, студентів. Не лише спортсмени і політики мають бути привабливими для України. Зверніть увагу, що якщо ця ідея щодо легалізації множинного громадянства, яка в законопроекті Зеленського, який є невідкладним, втілена, то ми би могли, з одного боку, зрекнутувати багато тих, хто хотів би стати громадянином України, не втрачаючи громадянства іншої країни. З іншого боку, ми би тоді намагалися утримати, якщо так можна сказати, у громадянстві, прив'язати до себе і тих талановитих науковців, освітян, студентів, аспірантів, докторантів, які хотіли би припинити відносини громадянства до української держави. Це перший і дуже важливий момент, який стосується безпосередньо напрямку роботи вашого профільного комітету. Це "за".

Звісно ж, є інші аргументи на користь легалізації множинного громадянства, але є і аргументи "проти". Якщо готові послухати інші аргументи "за" і "проти", я готовий їх висловити. Якщо ні, тоді така...

_____. А конкретно по закону? Я розумію, що ви політично зараз обговорили, ми теж будемо це проговорювати.

Конкретно по нормах закону, от я назвав норму, яка стосується нашого комітету. У вас по ній є зауваження?

ЛЕТНЯНЧИН Л.І. Ні, абсолютно немає зауважень по цій нормі.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я зрозумів, колеги. Ми просто одночасно наводимо аргументи, які стосуються і першого, і другого законів. Да, зараз ми говоримо лише про перший закон. До першого закону немає зауважень?

Колеги, тоді є пропозиція підтримати рішення підкомітету. І проект Закону (реєстраційний номер 6368) підтримати в першому читанні за основу, і наше рішення направити до головного комітету, в межах предмету, звісно, відання нашого комітету.

Хто – за? Прошу голосувати, члени комітету. Так.

Бачу, Володимир Воронов.

ЛИС О.Г. Лис Олена – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Лис – плюс.

ВОРОНОВ В.А. Володимир Воронов. Підтримую. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, колеги.

Хто утримався? Проти? Немає.

Одноголосно. Дякую, колеги. Рішення прийнято.

Переходимо до наступного пункту порядку денного.

Пункт 4. Проект Закону (реєстраційний номер 6369).

Роман Павлович, будь ласка.

ГРИЩУК Р.П. Да, пов'язані законопроекти. Проект Закону про запобігання та протидію загрозам національній безпеці України у сфері громадянства. Головним комітетом з опрацювання законопроекту є Комітет Верховної Ради з питань прав людини, деокупації та реінтеграції тимчасово окупованих територій.

В пояснювальній записці законопроекту зазначається, що метою прийняття проекту закону є визначення правових та організаційних засад функціонування системи декларування громадянами України наявності або відсутності, набуття або припинення, перебування (неперебування) у процедурі набуття/припинення підданства або громадянства іноземної держави, та перевірка достовірності поданих у деклараціях відомостей протидії використанню громадянства іноземних держав як інструменту втручання у внутрішні справи України, посягання на незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України.

Законопроектом також пропонується внесення змін до 54 законодавчих актів, серед яких є і ті, які знаходяться в предметах відання нашого комітету. Як то Закон "Про повну загальну середню освіту", фахову передвищу освіту, вищу освіту, дошкільну освіту. І суть полягає в тому, що передбачається декларування для окремих категорій громадян про наявність або відсутність іноземного громадянства, і відомості про громадянство іноземної держави вносяться в Єдиний

державний демографічний реєстр. Декларацію зазначених відомостей про наявність іноземного громадянства та про перебування в процедурі припинення або подання документів про набуття громадянства подають громадяни України. І там є перелік, я не буду називати, бо 54 закони.

Що стосується... Давайте ще так: "Прикінцевими положеннями" законопроекту внесені зміни до законів України, якими передбачено те, що на посади, що пов'язані з формуванням та реалізацією державної політики, не можуть бути призначені особи, які мають громадянство (підданство) іноземної держави.

Що стосується нашої сфери – сфери освіти. Згідно з "Прикінцевими положеннями" зміни вносяться до Закону України про дошкільну, вищу освіту, фахову передвищу, повну загальну середню і змінами пропонується таке.

"Керівниками закладів дошкільної, вищої, фахової, передвищої та загальної середньої освіти державної чи комунальної форм власності, не можуть бути призначені особи, які мають громадянство і підданство іноземної держави. Керівники таких закладів звільняються з посади в разі припинення ним громадянства України або наявності у нього громадянства іноземної держави".

Міністерство освіти і науки, в межах компетенції, повідомляє про підтримку законопроекту та висловлює до нього зауваження. А щодо Закону про професійно-технічну освіту Національна академія наук повідомляє про відсутність пропозицій та зауважень до зазначеного законопроекту.

Ми сьогодні на підкомітеті обговорювали цей законопроект, не прийшли до рішення через те, що ми не розуміємо чому ми весь спектр ланок освіти не використовуємо. Чому немає керівників, якщо вже є така логіка, чому немає керівників позашкільної, професійно-технічної і технічної освіти? Що з академіями наук? Чому у нас керівник дитячого садочку не може мати множинного громадянства, а президент Академії наук або галузевих академій наук може?

Центральні органи виконавчої влади, які підпорядковані до Міністерства освіти – також незрозумілий статус їхніх керівників, хоча вплив і формування державної політики також присутні.

Тому ми це винесли на обговорення комітету для того, щоб зрозуміти логіку і яке у нас буде рішення.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую вам, пане Романе. Погоджуюсь з вашими зауваженнями.

Я вважаю, що або ця норма має бути одна для всіх, або щоб вона не була вибірковою в даному випадку. Тому що ми регулюємо певні рівні освіти: на певних рівнях освіти ми це забороняємо, а на деяких рівнях освіти і що стосується науки, так само не забороняємо – це дуже дивно насправді.

І в даному випадку я розумію, що мова йде про керівників, але ми не говоримо про керівників центральних органів виконавчої влади, ми не говоримо про керівників підпорядкованих підприємств Міністерству освіти, наукових установ, закладів освіти різних форм і так далі і так далі.

В мене питання до, Роман Павлович, якщо можете відповісти. Чи ми можемо це виправити до другого читання?

_____. Ось я дивлюся повний перелік тих державних службовців і керівників державних установ, які не можуть займати ці посади за умови наявності подвійного громадянства, і, до прикладу, тут є перелік і написано відповідно власні назви установ.

До прикладу: член Національної комісії стандартів державної мови не може мати громадянство (підданство) іноземної держави. Але у нас є ряд інших установ, до прикладу, в системі Міністерства освіти, мовний омбудсмен той самий – немає у нас, державної служби якості освіти – теж немає тут згадано. Далі, НАЗЯВО не згадано, НАК не згадано і ряд інших установ, які ми можемо перелічувати. Тобто зробити вичерпний перелік із застосуванням всіх власних назв в законі. Можливо, потрібне якесь універсальне, уніфіковане формулювання, яке буде відноситися до представників виконавчої влади і установ, які підпорядковуються відповідно органам виконавчої влади. Тому що тут перелік дуже обширний, наразі у мене є перелік з 91 позиції і я не впевнена, що він ще вичерпний, тому що він робився нашвидкуруч.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Пане Олексію, що скаже з цього приводу Міністерство освіти і науки?

ШКУРАТОВ О.І. Міністерство освіти і науки в межах компетенції підтримує запропоновану ініціативу. Але, як вже сказав пан Гришук, що є у нас необхідність

внесення змін до деяких законів і, можливо, правильно він сказав, що не тільки до Закону України "Про професійну (професійно-технічну) освіту", а якщо вже уніфікувати, то повністю. На жаль, у нас не було просто достатньо часу опрацювати повністю по всіх позиціях даний законопроект. І якщо б трошки нам ще часу нам, можливо, дійсно б дали суттєві зауваження і по науці, і по Закону "Про вищу освіту" в частині призначення керівників для закладів вищої освіти, закладів фахової передвищої освіти, щоб їх уніфікувати для призначення на посади керівників по всіх наших відомствах, що стосуються освіти...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, пане Олексію. От я вас слухав і у мене народилася думка, яка, я сподіваюсь, буде підтримана всіма членами комітету.

Через те, що закон містить десь вичерпний перелік, десь з чимось не узгоджується. І ми зараз, ми зараз мали таку без мікрофонів дискусію, ми не впевнені, що це можна виправити до другого читання, у нас мало даних і у вас було мало часу на ознайомлення з проектом закону. Є пропозиція наступна. Якщо члени комітету не будуть заперечувати, ми зараз відкладемо його розгляд до наступного тижня, у нас буде ще засідання комітету в наступну середу під час пленарно тижня. Давайте дамо час Міністерству освіти ознайомитись з цим, з врахуванням висловлених зараз застережень від членів комітету. Ми зі свого боку ще раз подивимось на це, чи зможемо ми, як депутати, виправити ці частини до другого читання. І на наступну середу приймемо по ньому рішення.

Якщо немає заперечень, колеги, підтримується? Колеги, які з нами дистанційно, теж підтримується?

_____. Так, підтримую.

_____. Підтримуємо.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, колеги. Тоді переносимо розгляд цього питання на наступний тиждень. Шановні колеги, я вам щиро вдячний, всім запрошеним на комітет. У мене є ще два питання порядку денного, якщо хочете, можете, звісно, залишатись з нами, але вони стосуються виключно Верховної Ради, тому за вашим бажанням. Отже, шановні колеги народні депутати, у нас є дві пропозиції в порядку денному пункти 7 і 8, які ми, перепрошую у всіх народних депутатів, ми їх поставили за пів години до початку засідання комітету. Пояснюю, чому.

Всі ми знаємо, що Кабінет Міністрів підвищив стипендії деяким категоріям, майже всім, власне, підвищив стипендії, але це, на жаль, не стосується стипендії Верховної Ради. Тому для того, щоб з 1 січня у всіх були підвищені стипендії є пропозиція внести зміни в дві постанови Верховної Ради.

Перше. До проекту Постанови, про внесення змін до Постанови Верховної Ради України "Про встановлення іменних стипендій Верховної Ради України студентам вищих навчальних закладів". Воно стосується зміни розміру цієї іменної стипендії і просто уточнення деяких термінів, приведення їх до сучасного освітнього законодавства.

Є дві пропозиції. У нас була дискусія з секретаріатом з цього приводу. Можна поставити в цифрах стипендію, а можна прив'язати до прожиткового мінімуму, вона тоді буде рости. Да, тут питання в наступному, в Кабінеті Міністрів всі стипендії, вони мають чітку цифру, не прив'язані до прожиткового мінімуму. Ми по своїх постановах про премії знаємо, що, коли ми ставимо якусь цифру, ми потім через рік-два переглядаємо ці цифри або не переглядаємо і люди просто отримують одну і ту саму цифру роками. Колись вона на момент прийняття була значущою, а потім вона стає все меншою...

_____. *(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. В кого? Яка зараз стипендія Верховної Ради?

_____. *(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Триста з чимось – для фахової передвищої. А зараз після підвищення президентська стипендія, наприклад, 4 тисячі 400, а кабмінівська 4 тисячі стає, а наша залишається на рівні 2 тисячі 300, 2 тисячі 700. Ми ж розуміємо, тут питання лише в одному: або ми знаходимо цифру, дивіться, або ми просто знаходимо цифру між стипендією Кабміну, яка є 4 тисячі, і яка Президента 4 тисячі 400 і ставимо свою, наприклад, 4 тисячі 200, або ми прив'язуємо їх до прожиткового мінімуму, але тоді кабмінівські стипендії залишаться і будуть переглядатися, коли будуть переглядатися, а наша буде зростати з часом.

Іван Григорович, ми потребуємо вашої поради як досвідченого політика.

КИРИЛЕНКО І.Г. *(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ви були праві... *(Не чути)*

Все, домовились, тоді, якщо ви не заперечуєте ми відштовхуємося від того, що наша стипендія буде між кабмінівською і президентською на рівні 4 тисячі 200.

_____. *(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Домовились.

Інше, в даній постанові... Колеги, інше. В даній постанові змінюються заклади I-II рівня акредитації на заклади фахової передвищої освіти, III-IV – змінюються на заклади вищої освіти і так далі. Якщо ви не заперечуєте, ми з вами основне положення проговорили, якщо ви не заперечуєте, ми доопрацюємо сьогодні цю постанову, завтра вранці зареєструємо, так, щоб на наступному пленарному тижні без обговорення їх прийняли і з 1 січня вони запрацювали.

І друге. Аналогічний проект Постанови про внесення змін до Постанови Верховної Ради України "Про заснування соціальних стипендій Верховної Ради України для студентів вищих навчальних закладів з числа дітей-сиріт та дітей з малозабезпечених сімей". Так само, у нас приводиться відповідно до Закону про фахову передвищу і "Про вищу освіту" термінологія, і ми встановлюємо і власне все. Да? І встановлюємо новий розмір: збільшено на 50 відсотків від звичайної соціальної стипендії. Немає заперечень? Шановні колеги, я, з вашого дозволу, прошу підтримати обидва проекти постанови. Якщо ви нам довіряєте, ми доопрацюємо сьогодні ввечері, вранці, коли будемо реєструвати, всім членам комітету дамо. Дякую, колеги. Рішення прийнято одноголосно, як завжди.

_____. Підтримуємо.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

І "Різне". Чи в когось є "Різне"?

Валерій Вікторович, будь ласка.

КОЛЮХ В.В. *(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. У нас буде останнє засідання комітету в середу, тому, якщо є "хвости", які хочеться підчистити, у нас Погоджувальна рада об 11-й, давайте о 9-й. Давайте о 9-й. Олена Георгіївна, плануєте проводити підкомітет в понеділок?

ЛИС О.Г. Так, колеги, я хотіла виступити з пропозицією, провести підкомітет в понеділок. І знову ж таки, враховуючи те, що ви, Сергій Віталійович, будете на Погоджувальній раді, тоді звертаюся до колег, чи ще хтось планує. Якщо ні, то можу пропонувати 9 годину, а якщо так, то можемо узгодити.

КОЛЮХ В.В. Олена, я планую проводити.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Да, Валерій Вікторович планує. Давайте зробимо тоді на 9 годину засідання двох підкомітетів спільне.

_____. Можливо, ще вищої освіти.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Або, може, ще вищої освіти.

_____. Ще і Гришина, можливо, приєднається.

(Загальна дискусія)

ГОЛОВУЮЧИЙ. Колеги, дивіться, тоді давайте домовимось, підкомітети о 9 ранку в понеділок, щоб ми закрили всі питання, і нас середу на комітет тоді виносимо, закриваємо рік комітетський.

Щиро вам всім вдячний. Дякую всім за увагу. Гарного дня. До наступних зустрічей.